

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

VARNA MOBILNOST
v vzgoji in izobraževanju

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Trajnostna mobilnost v šoli

dr. Maja Simoneti

IPoP - Inštitut za politke prostora

Posvet Krepitev veščin za kulturo vedenja v prometu v vrtcih in šolah
Zavod RS za šolstvo | Bled, Hotel Astoria, 28. 11. 2018

Kdo smo IPoP ?

- zagovorništvo javnega interesa v urejanju prostora in varstvu okolja
- izobraževanje za trajnostni razvoj : trajnostno urejanje prostora
- trajnostna mobilnost – hoja
- Aktivno v šolo s Pešbusom in Bicivlakom

Urejanje prostora:
vaje za sodelovanje
v trajnostnem
prostorskem razvoju

Informator za učitelje in šole

O čem bo tekla beseda

- trajnostni razvoj
- trajnostna mobilnost
- trajnostna mobilnost v šoli

Trajnostni razvoj

- široka ideja – različne razlage
- izvira iz zavedanja o vplivih proizvodnje in razvoja dejavnosti na okolje in človeka
- „zadovoljuje potrebe sedanjega človeškega rodu, ne da bi ogrozil možnosti prihodnjih rodov, da zadovoljijo svoje potrebe“ (1987, Gro Harlem Bruntland)
- utrijuje se z zavedanjem o vplivih podnebnih sprememb in urbanizacije na okolje in človeka (1992 Rio - okvirno, 1997 Kyoto – pravno zavezujoče)
- 2000, Milenijski cilji (razlike v razvitosti)
- 2005, Strategija OZN za trajnostni razvoj uveljavi tri stebre razvoja: družbeni, okoljski in gospodarski
- 2015, Agenda 2030 (17 ciljev trajnostnega razvoja)
- 2015, Pariški sporazum (o podnebnih spremembah)

Milenijski cilji razvoja, OZN, 2000

Mednarodni cilji trajnostnega razvoja

Agenda 2030, OZN, 2015: 17 ciljev trajnostnega razvoja

Razvoj ne sme nikogar pustiti zadaj – zahteva NVO!

Izzivi trajnostnega razvoja

- zmanjšati in nadzorovati porabo naravnih virov in vplive na okolje
- razvojne težnje družbe, gospodarstva in posameznikov podrediti zmogljivostim okolja in skupnim ciljem razvoja
- skrbeti za socialno enakost, pravičnost, povezanost in vključenost

- razvite države nagovarja TR drugače kot nerazvite
- odrekanje, spremembe navad, odrast
- celovito – povezano in vključujoče odločanje
- strateško načrtovanje prostorskega razvoja

Vloge

- okolje in podnebje ne poznata administrativnih meja
- stanje okolja in družbe soustvarjamo vsi
- prizadevanje za trajnostni razvoj potekajo na več ravneh, od globalne do EU, državne, lokalne in posamične, tudi osebne
- civilna družba je v zgodovini varstva okolja imela odločujočo vlogo
- na podnebne spremembe so opozorili raziskovalci, ukrepanje napreduje počasi – prepočasi!

- z odločitvami, načinom življenja, rabo virov in izvajanjem dejavnosti **VSI** prispevamo k doseganju skupnih ciljev – ohranjanju narave, biotske pestrosti, zmanjševanju negativnih vplivov na okolje, družbeni enakosti in povezanosti ...

Uresničevanje ciljev

- več nivojev / OZN, EU, država, občina, prebivalci
- EU strategija: Evropa 2020
- cilji: varstvo okolja, socialna enakost in kohezija, gospodarska blaginja
- načela
 - spodbujanje in zaščita temeljnih pravic
 - solidarnost med generacijami in znotraj njih
 - odprta in demokratična družba
 - sodelovanje državljanov
 - vključevanje podjetij in socialnih partnerjev
 - povezanost politik in upravljanje
 - vključevanje politik
 - uporaba najboljšega razpoložljivega znanja
 - previdnostno načelo
 - onesnaževalci naj plačajo

Ocena uresničevanja ciljev v EU

EU progress towards the 17 SDGs

(past 5-year period)

▲
**moderate
progress**

Goals for which trends cannot be calculated (*)

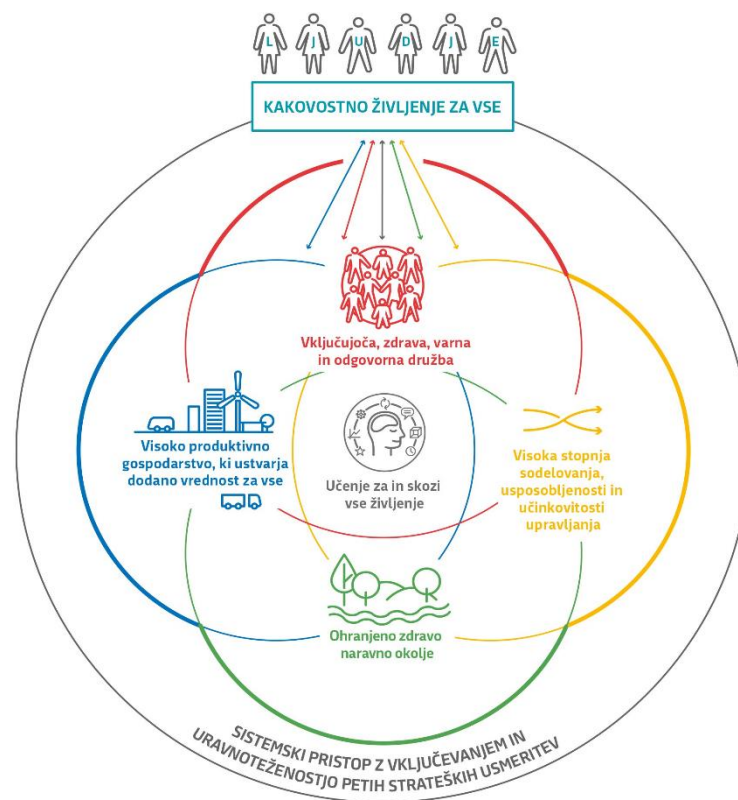
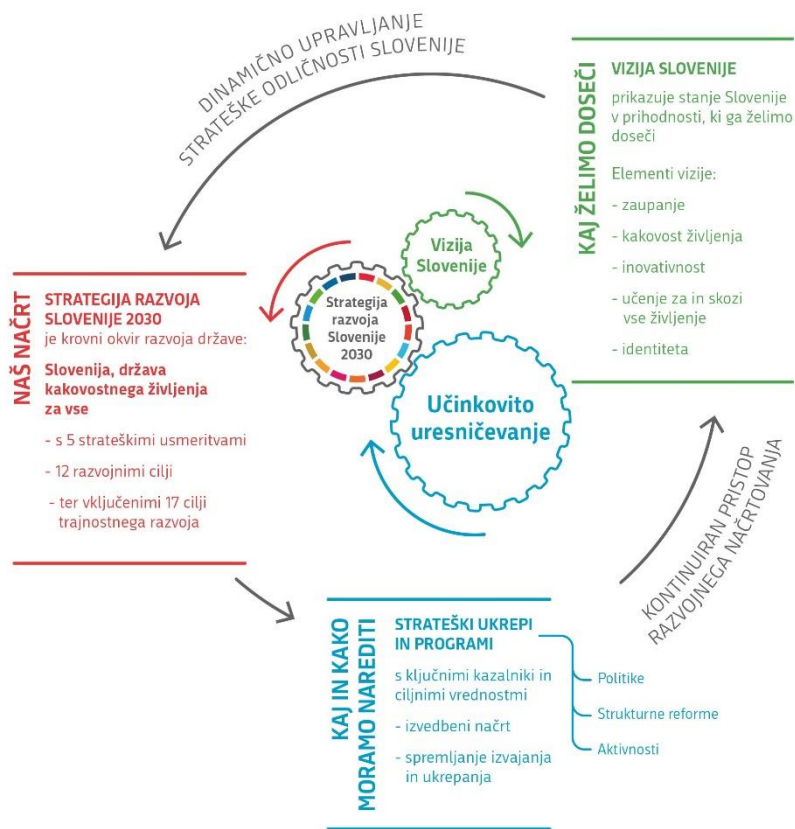

(*) Due to lack of time series for more than 25% of the indicators

▲
**significant
progress**

Strategija razvoja Slovenije 2030, 2017

„kakovost življenja za vse“

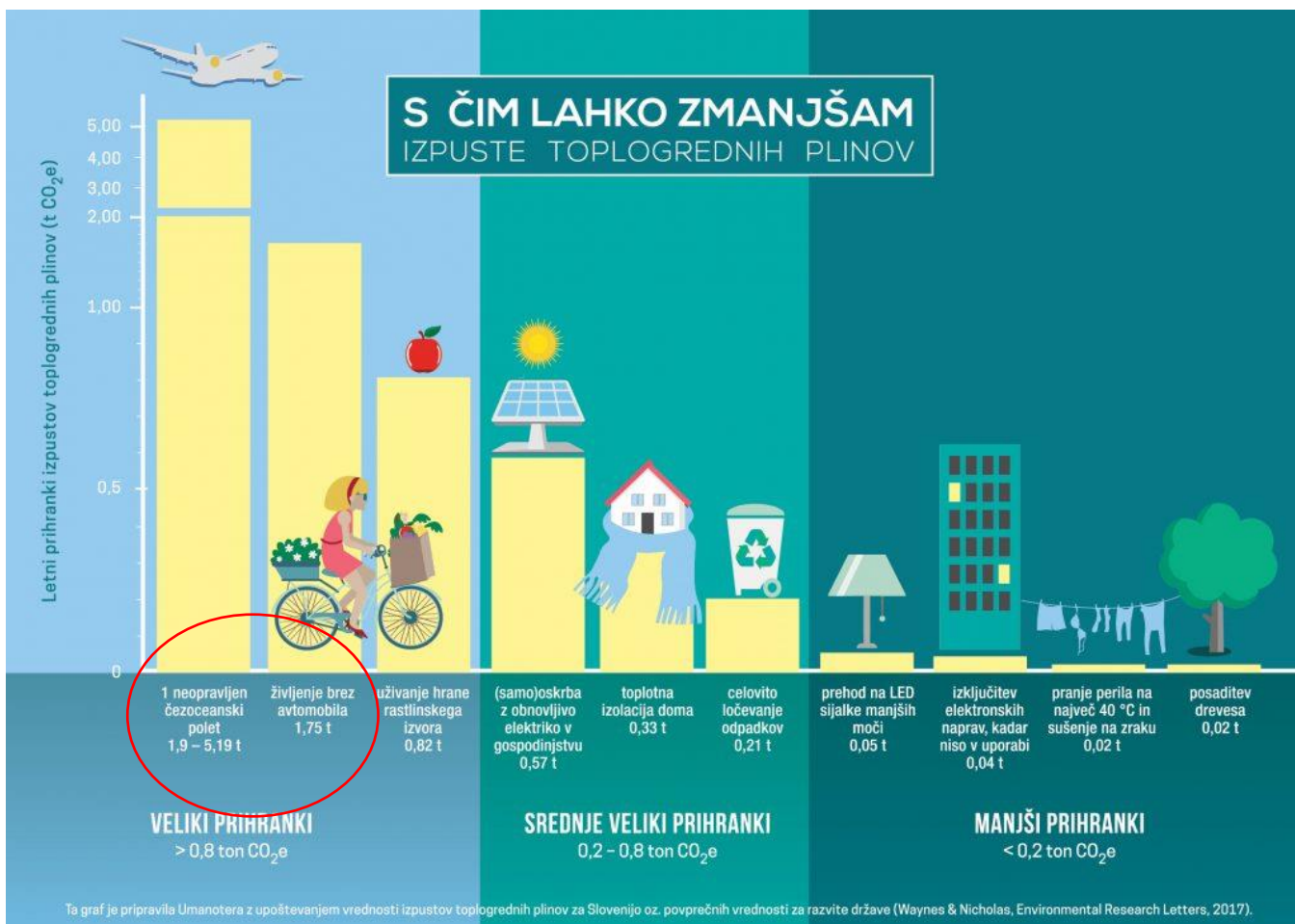
Slovenija pred izzivi trajnostnega razvoja

- veliko majhnih in srednje velikih mest
- policentrični model poselitve – kljub temu dostopnost družbenih dejavnosti in delovnih mest zaostaja
- dobro ohranjena narava: 12% zavarovana območja, 35% območja NATURA 2000
- veliko število individualnih avtomobilskih prevozov, slabo razvit javni potniški promet
- lokalno izražena visoka onesaženost zraka
- podnebne spremembe bolj izražene kot drugje v EU, različno po posameznih delih države
- energetska odvisnost (uvoz energentov)
- počasen prehod v nizkogatilčno družbo: učinkovita raba energije, obnovljivi viri energije

Ogljični odtis – ogljična nevtralnost

- ponazarja količino izpustov CO₂ in drugih toplogrednih plinov (TGP) za katero sta odgovorna posameznik, podjetje ali organizacija
- ukrepi za znižanje
 - znižanje temperature doma za 1 °C
 - zamenjava stare hladilne naprave za energetske učinkovito z energetske nalepko A+
 - uporaba varčnih žarnic in ugašanje luči, ki jih ne potrebujemo
 - na kratke razdalje peš ali s kolesom
 - nov avto z najmanjšimi izpusti CO₂
 - zmanjšanje hitrosti vožnje iz 110 km/h na 90 km/h
 - preverjanje tlaka v gumah, da so te pravilno napolnjene
 - uživanje manjših količin mesa
 - sajenje dreves

S čim lahko zmanjšamo izpuste TGP?

Trajnostna mobilnost

- zadovoljimo potrebe vseh ljudi po mobilnosti in obenem zmanjšamo prometne obremenitve okolja
- zmanjšati onesnaževanje – prašni delci
- zmanjšati emisije toplogrednih plinov – podnebne spremembe
- zmanjšati porabo energije – energetska kriza
- zmanjšati porabo prostora – omejenost naravnih virov

Kaj rešuje trajnostna mobilnost?

- prostorski konflikt
 - prometni tokovi porabijo največ prostora prav tam, kjer je najbolj potreben še za druge dejavnosti
- okoljski konflikt
 - negativni učinki prometnih tokov najbolj vplivajo na zdravje in kakovost življenja
- gospodarski konflikt
 - prometni tokovi porabljajo prostor prav tam, kjer je najdražji.

Kaj je problem?

60 avtomobilov

2 avtobusa

75 koles

1,25 potnika / avto

60 % zasedenost

30-40 ljudi / bus

Cilji trajnostne mobilnosti

Podpirati prometne načine

- ki prepeljejo čim več potnikov/blaga in pri tem porabijo čim manj prostora in energije
- ki imajo čim manjše negativne učinke na okolje

Zdravje in potovalni načini

- število kronično bolnih narašča – zmerna telesna dejavnost pomaga
- število duševnih težav narašča – telesna dejavnost in srečevanje ljudi pomagata
- kakovost okolja vpliva na vsakodnevno telesno dejavnost
- bližina podeželja in parkov, urejenost peš in kolesarskih poti, oblikovanje objektov in ureditev naselja so pomembna spodbuda za dejavnost

- zdravstveni resor podpira aktivno mobilnost
- zdravniki predpisujejo hojo

Promet – okolje – zdravje – prostor

- povezano reševanje problemov
- prometni prostor - dejavnosti na izvoru in cilju ustvarjajo promet, prometni tokovi omogočajo dejavnosti
- mešana raba - krajše poti, boljša dostopnost funkcij
- dolgoživost – več ljudi odvisnih od hoje in javnega potniškega prometa
- zdravje – več gibanja, več druženja

A Step Change for Scotland

TRAVEL
Encourage walking for short journeys and as a key part of multi-mode trips

AIR QUALITY
More people walking and cycling will help reduce air pollution. It's not far, leave the car

EDUCATION
Implement safer routes to nurseries, schools, colleges and universities to encourage daily walking

BUILT ENVIRONMENT
Design our towns and cities to be walkable, safe, attractive, and sustainable

GREEN INFRASTRUCTURE
Enable easier access to parks, greenspaces and wider countryside for everyone

WALKING FOR HEALTH
Offer free community walking programmes supported by trained volunteers

LOCAL ECONOMIES
Supporting economic activities, including tourism, through improved walking opportunities

WORKPLACE
Promote walking as an important part of the working day

PATH NETWORKS
Provide good quality, maintained multi-use path networks in and around communities

HEALTH & SOCIAL CARE
Promote the benefits of walking for mental and physical wellbeing

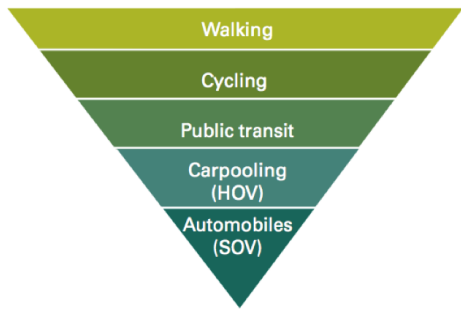
EVERYONE, EVERYWHERE
Walking is free, fun, healthy and for everyday journeys

Let's Get Scotland Walking

Everyone can help make Scotland a 'walking friendly' country
#stepchangescot www.stepchangescot.scot

WALKING FOR HEALTH

walk

your way to health

ONLY 30 MINUTES OF WALKING A DAY...

- ALLEVIATES depression and fatigue
- INCREASES attention and decision making
- LIMITS chronic disease
- HALVES risk of alzheimer's
- LOWERS RISK of heart disease
- IMPROVES blood pressure by 5 points
- WORKS arm and shoulder muscles
- REDUCES lower back pain
- LIMITS colon cancer risk by 40%
- STRENGTHENS legs, quads, hips, hamstring
- improves FITNESS
- KEEPS WEIGHT in check

Celostna prometna strategija

- strateško načrtovanje trajnostne mobilnosti – vključuje vse potovalne načine enakovredno in vključuje javnost
- osredotočenost na človeka, na kakovost bivalnega okolja in na dostopnost dejavnosti
- integracija sektorjev zdravje, prostor, okolje

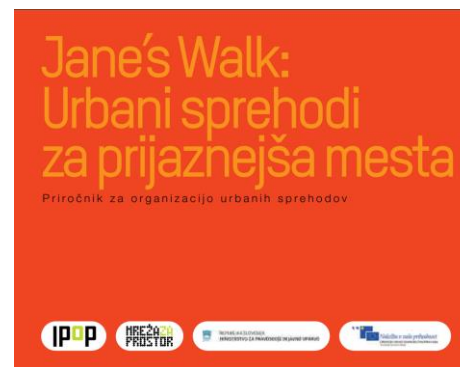
- I. STEBER: Hoja in kolesarjenje
- II. STEBER: Javni potniški promet
- III. STEBER: Motorni promet
- IV. STEBER: Tovorni promet in logistika
- V. STEBER: Celostno prometno načrtovanje

Trajnostna mobilnost v praksi

- zmanjševanje števila voženj z osebnim avtomobilom
- reorganizacija prometa
- povezovanje vrst prevozov (P+R)
- povezovanje potnikov – prevozi, sopotništvo
- izboljšanje javnega potniškega prometa
- zniževanje hitrosti osebnih vozil
- parkirna politika
- peš in kolesarska omrežja

Vaje iz trajnostne mobilnosti

- hoja je zdrava, poceni, čista in univerzalna prometna praksa
- dobra za človeka, okolje in lokalno ekonomijo
- hodljivo mesto je zdravo mesto
- urbani sprehod Jane's Walk
- v Sloveniji 120 sprehodov v 31 mestih od leta 2011

Hoja združuje in sproža spremembe

Urbani sprehodi Jane's Walk so približno uro in pol dolgi vodeni sprehodi po mestnih četrtih, ki ozaveščajo o pomenu pešcašev po vsakdanjih opravkih in poudarjajo učinek, ki ga imajo lahko pešci na urejanje mestnega prostora. Namenjeni so povezovanju prebivalcev s sosedi in sosesko in spodbujanju pripadnosti okolju bivanja. Obenem sprehodi odpirajo priložnost za pogovor o težavah, s katerimi se stanovalci dnevno soočajo, ter omogočajo oblikovanje pobud, kako soseske narediti privlačnejše in prijetnejše za življenje.

LJUBLJANA - ZGORNJA ŠIŠKA

UREDIMO VODNIKOVO

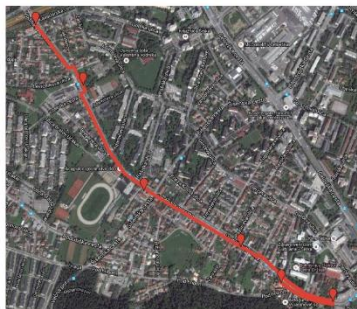
Nedelja, 8. maja 2016 ob 10:30

Izhodišče: na križišču Vodnikove in avtocestnega obroča
 organizacija: www.facebook.com/uredimo.vodnikovo
 vodja sprehoda: Matevž Frančič, Marko Peterlin

Vodnikova cesta je ena zanimivejših ljubljanskih vpadnic s prav posebnim značajem. Ob njej se prepletajo različni urbanistični in kulturni vzorci, ki odražajo različna zgodovinska obdobja v razvoju tega dela mesta. Prometno-tehnična ureditev, ki je v več fazah nastala od sredine 60-ih let 20. stoletja, je prek vseh vzorcev vsilila enoten prometni profil, kar v več odsekih povzroča konflikte z gradeno strukturo ter v podrejen položaj postavlja tako pešce in kolesarje kot mestno zelenje. Na sprehodu, ki bo potekal od križišča Vodnikove z avtocestnim obročem do Vodnikove domačije se bomo izpostavili prostorske in druge kvalitete, značilnosti in posebnosti Vodnikove ceste, ter poskusili oblikovati predloge za urbanistične in prometne probleme trenutne ureditve.

Sprehod je namenjen spoznavanju in povezovanju med prebivalci in drugimi uporabniki Vodnikove ter izmenjavi mnenj in pobud. Vabljeni!

* Priporočamo, da na sprehodu nosite udobno oblačilo in obutev, pokrivalo in vodo v primeru sonca ter dežnik v primeru dežja.

URBANI SPREHODI JANE'S WALK 2016

Sprehod

Druženje

Spremembe

Trajnostno urejena ulica

- upočasnitev prometa - čistejši zrak, varnejše okolje
- zožitev vozišča – prostor za pešce in kolesarje
- novi prehodi za pešce – večja varnost
- ozelenitev ulice – kvaliteta okolja, odpornost na podnebne spremembe
- manj parkiranja ob vozišču – prostor za drevesa, avtobusna postajališča in prehode
- ločene površine za hojo in kolesarje
- zvezno voden peš in kolesarski promet

Trajnostno urejena ulica

akterjev organizirata vrsto dogodkov prek katerih je opirala javno razpravo o problemih in možnih rešitvah ter povezovala lokalno skupnost.

PREDLOGI ZA UREDITEV VODNIKOVE

Trajnostna mobilnost v šoli

- prometna vzgoja
- izobraževanje o prometu in o trajnostnem razvoju
- pot v šolo
- potovanja s šolo
- promet v okolici šole
- mobilnostni načrt
- Potujemo tako, kot verjamemo, da je dobro za nas in naše okolje!

Pot v šolo

- veliko šolarjev, ki živijo blizu šole, pripeljejo v šolo z avtom (navade, organizacija, nadzor, varnost)
- šolarji, ki prihajajo aktivno so bolj zadovoljni, lažje začnejo z delom pri pouku in so bolj osredotočeni na delo, imajo tudi boljše rezultate
- psihofizične in socialne koristi aktivnega prihoda v šolo so velike in nezamenljive
- vprašanja varnosti premagamo s kombinacijo ukrepov: načrtovanje poti, odstranjevanje ovir, spremljana pot v šolo
- tudi problem oddaljenosti skušamo premagati s kombiniranimi načini: načrtovanje poti, organizacija odlaganja in pobiranja
- tudi prihodi učiteljev so pomembni!

Otroci razumejo

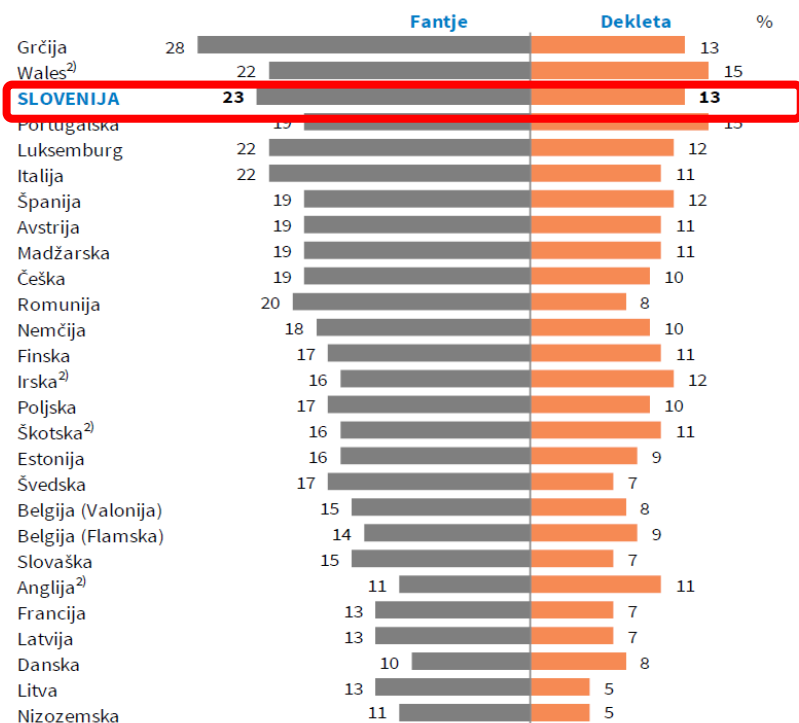
- otroci vedo, da je vožnja z avtomobilom škodljiva za okolje in za zdravje človeka
- izbrali bi aktivno pot, kolesarjenje, če bi lahko

	Walk	Bike	School bus	Car	Total %
How do I go to school? (N=464)	28	10	23	39	100
How do I <u>wish</u> to go to school (N=425)	42	28	11	19	100

Otroci potrebujejo gibanje

Tabela prikazuje delež pretežkih slovenskih 15 - letnikov leta 2010

Share of 15 year old adolescents, which are overweight or obese. Source: Zdravstveni statistični letopis, 2015.
Source of data: Raziskava Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC), 2010.

Zdrav Šolar

Razgibajmo pot v šolo!

f zdravsolar

www.zdravsolar.si

Program Zdrav šolar spodbuja aktivno pot v šolo ter si prizadeva za zdrav življenjski slog in samostojnost osnovnošolcev.

Zdrav šolar

Osnovnošolci ne preživijo dovolj časa zunaj in v šolo manj prihajajo peš, aktivno in samostojno. Prekomerna teža in majhna fizična aktivnost sta velika problema. Na mobilnost otrok vplivajo osebnostne in socialne okoliščine v družini, prostorske lastnosti soseske ter politika šol in občin.

Aktivna pot v šolo je pomembna za zdravje, samostojnost in socialni razvoj otrok, saj zagotavlja minimalno priporočeno količino fizične aktivnosti in spodbuja vzgojo o prometni varnosti ter trajnostnem razvoju.

Otroci, ki hodijo v šolo **peš ali s kolesom**, so boljše telesno pripravljene kot tisti, ki jih vozijo z avtom. Dokazano je, da se taki otroci tudi sicer več gibljejo in med drugim lažje sledijo pouku.

Omogočimo otrokom samostojnost in jih spodbudimo **k zdravemu življenjskemu slogu!**

Kaj obsega Zdrav šolar?

Program Zdrav šolar na izzive odgovarja s terenskimi aktivnostmi, informiranjem in osveščanjem.

Terenske aktivnosti so preskušanje novosti samostojnega prihoda v šolo v lokalnem okolju. Aktivnosti bodo potekale v štirih regijah po Sloveniji: v Ljubljani, na Obali, na Goriškem in na Stajerskem.

Zdrav šolar bo šolarje in starše na zanimiv in vključujoč način spodbujal k samostojnosti in zdravemu življenjskemu slogu. Program bo informiral o izkušnjah s terenskimi aktivnostmi in pokazal, da je samostojna pot v šolo preprosta, samoumevna ter bolj zabavna od poti z avtomobilom.

Kod hodi Zdrav šolar?

Maribor: Prevoz hrane s tovornimi kolesi
Ljubljana: Pešbus in bicivlak
Nova Gorica: Pešbus
Izola, Koper: Razvoj kolesarskih spretnosti

Želite sodelovati? Obiščite spletno stran zdravsolar.si ali nam pišite na elektronski naslov info@zdravsolar.si.

Aktivnosti

Pešbus in bicivlak

V tujini je razširjena navada, da odrasli organizirano spremljajo otroke do šole peš ali s kolesom po vnaprej začitanih poteh in po stalnem urniku.

Razvoj kolesarskih spretnosti

Na delavnici otroci izboljšujejo globlino spretnosti, se učijo tehnike vožnje in prometnih predpisov, izogibanja kolesarskim pastem in kulture v prometu.

Prevoz hrane s tovornimi kolesi

Razvažanje zdrave hrane iz prehranske zadrage po šolah s tovornimi kolesi poudarja lokalni izvor hrane in uporabnost koles za prevoz tovora na kratke razdalje.

Kako lahko sodelujem?

Mlajši šolar

Če v šolo še ne hodiš sam/-a, se lahko pridružiš pešbusu ali bicivlaku. Tako se lahko vsak dan v spremstvu odraslega 'soferja' ali 'vlakovodje' in s skupino vrstnikov podaš na pot. Če te zanima, kako to poteka, obišči spletno stran ali vprašaj starše in učitelje.

Starejši šolar

Če si že dovolj velik/-a, da greš lahko v šolo sam/-a peš ali s kolesom, lahko svoje kolesarske spretnosti nadgradiš na praktični delavnici ali se pridružiš bicivlaku in v šolo kolesaríš skupaj z vrstniki. Če te zanima, kako to poteka, obišči zdravsolar.si ali vprašaj starše in učitelje.

Starši

Pešbus in bicivlak pozitivno vplivata na zdravje in samostojnost otrok ter razbremenita starše. Če boste svojega otroka v šolo poslali s pešbusom ali bicivlakom, vam ga ne bo treba tja peljati. Vaš otrok se bo razgibal in se v varnem okolju učil samostojne udeležbe v prometu.

Učitelji

Šole in občine imate pomembno vlogo pri spodbujanju zdravega življenjskega sloga. Otroke in starše lahko motivirate k uporabi pešbusa in bicivlaka tako, da prevzamete pobudo pri organizaciji. Bodite dober zgled z dostavo lokalno pridelane hrane z uporabo tovornih koles.

Sodelavci

Inštitut za politike prostora ipop.si

Društvo Focus focus.si

Eko Humanitatis www.eko-humanitatis.org

Slovenska zveza za javno zdravje - SZOTK zadihaj.net

Ljubljanska kolesarska mreža kolesarji.org/clanice/ljubljanska-kolesarska-mreza

Društvo Gekolina facebook.com/Gekolina

Mariborska kolesarska mreža mkm.kolesarji.org

Studio 12 studio12.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Projekt sofinancira Ministrstvo za zdravje RS. Izdal Inštitut za politike prostora.

akt!vno v šolo

- Aktivno v šolo, 2017-2019
 - Trajnostna mobilnost v šoli, 2017
 - Zdrav šolar, 2016
- Ministrstvo RS za zdravje, Dober tek Slovenija
Nacionalni program o prehrani in telesni dejavnosti 2015- 2020

Kakšno je stanje zdaj?

Sestavine programa

- podpora izvedbi spremljane poti v šolo Pešbus in Bicivlak
- podpora samostojni poti v šolo
- podpora aktivni poti v šolo v okviru šolskih okolišev

Koristi

- zdravi šolarji
- zbrani šolarji
- red pri vstajanju
- samostojnost

- manj avtov pred šolo
- družbena povezanost

- nižji stroški prevoza

Kaj sta Pešbus in Bicivlak?

- organizirana načina spremljane poti v šolo
- stalne poti - načrti
- redni urnik - postaje

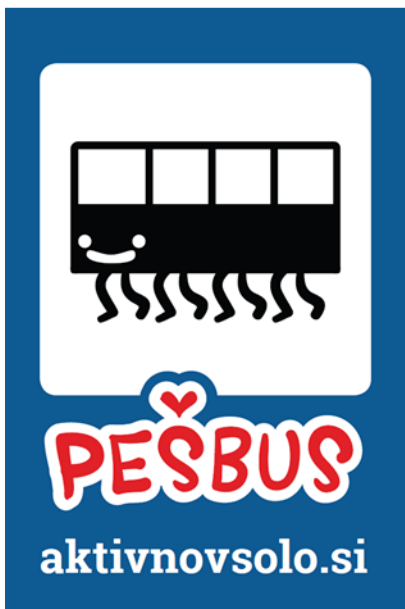

Pešbus = Pedibus = Hodeči avtobus

Bicivlak = Vlak na kolesih

www.aktivnovsolo.si
facebook.com/aktivnovsolo
info@aktivnovsolo.si

Mobilnostni načrt - uredimo šolski okoliš

- mobilnostni načrt
 - 1 mehki, organizacijski ukrepi
 - 2 promocijsko izobraževalni in
 - 3 infrastrukturni ukrepi

- strokovnjaki - šola - občina
- vključujoč proces - upoštevanje mnenja šolarjev in drugih udeležencev

Pomembno je konstantno spremljanje potovalnih navad, saj tako najlažje spremljamo stanje, uspešnost ukrepov ter približevanje zastavljenim ciljem.⁵

Preglednica 1: Primer vprašalnika za učence.

RAZRED		GREM	ŽELIM SI
Peš sam(a) ali s prijatelji			
Peš s starši ali odraslim			
S skirojem, sam(a) ali s prijatelji			
S kolesom, sam(a) ali s prijatelji			
S kolesom, v spremstvu staršev oz. odraslih			
Z avtom			
Z avtobusom			
Skupaj			

Organizacijski ukrepi

- organizacijski ukrepi za spodbujanje uporabe JPP
- organizacijski ukrepi za spodbujanje učinkovitejše rabe osebnega avtomobila
- organizacijski ukrepi za aktivne oblike mobilnosti
- predlogi izboljšanja pravil in zakonov

Organizacijski ukrepi

- uskladitev delavnika z voznim redom JPP
- priprava priročnih voznih redov
- združevanje šolskih prevozov z JPP
- sopotništvo
- omejevanje parkiranja v okolici šole
- šolsko kolo
- tuši slačilnice, garderobne omarice
- ureditev kolesarnice in parkirišča za skiroje

Pregled organizacijskih ukrepov

UKREP	CILJNA SKUPINA			IZVAJALEC IN/ALI POBUJNIK			PRIMERNOST UKREPA	
	Učenci	Zaposleni	Starši in obiskovalci	Šola	Občina	Država	Mestni š.o.	Podružniški š.o.
1. Organizacijski ukrepi, ki spodbujajo uporabo javnega potniškega prometa (JPP)								
Uskladitev delavnikov z voznim redom JPP		x		x		x	x	x
Priprava enostavnih in preglednih voznih redov		x	x		x		x	x
Združevanje šolskih prevozov z javnim potniškim prometom	x	x	x	x	x	x	x	x
2. Organizacijski ukrepi, ki spodbujajo učinkovitejšo rabo osebnega avtomobila								
Sopotništvo in deljenje avtomobilov		x	x	x	x		x	x
Omejevanje parkiranja v neposredni bližini šole		x	x	x	x	x	x	x
3. Organizacijski ukrepi, ki spodbujajo uporabo trajnostnih oblik mobilnosti								
Vzpostavitev šolskega kolesa		x		x			x	x
Tuši, slačilnice in garderobne omarice	x	x		x			x	x
Vzpostavitev kolesarnice in parkirišča za skiroje	x	x	x	x			x	x
4. Predlogi izboljšanja državnih pravil in zakonov za lažje izvajanje organizacijskih ukrepov na lokalni ravni								

Proračunska postavka trajnostna mobilnost

občinska sredstva je treba nameniti

- za nujne infrastrukturne ukrepe, ki jih izpostavijo prebivalci
 - promocijo in izobraževanje o pešačenju in kolesarjenju
 - podpori šolam pri izvajanju Pešbusov, Bicivlakov ali drugih aktivnosti v Evropskem tednu mobilnosti
-
- nova občinska proračunska postavka

Pristojnosti svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

- so posvetovalno telo župana
- imajo omejeno izvršilno moč – odloča župan

- sprememba pooblastil

Načrt šolskih poti – varne poti

- šole imajo načrte - tudi označijo nevarna mesta
- pogosto jih starši in otroci ne poznajo zares

- izboljšati prikaze
- javno obesiti načrte
- poudariti dostopnost
- 10 min: 600m – 800m
- 20 min: 1200m – 1600m
- strokovno preverjati
- odstranjevati probleme
- posodabljati z otroci in starši

Spoznajmo načine prihoda v šolo

- starši, šolarji in šole skupaj
- ocena oddaljenosti
- kdaj običajno pride / odide
- kako običajno pride / odide
- katera mesta na poti so nevarna

Načrt potovanj v šolo za šolsko leto 2018-2019.

Dragi starši. Prosimo vas, da nam pomagete načrtovati organizacijo pouka in prometne obremenitve v okolici naše šole.

Veljamo vam, da nam sporočite, na kakšne načine in ob kakšnih terminih bo vaš šolar prihajal oziroma odhajal ter razloge za kakšno načrtovanje. Veljamo vam, da tudi vi sodelujete pri vzpodbujanju šolarjev za aktivno pot v šolo.

Podatki
Ime in priimek: _____ Razred: _____

Ocena oddaljenosti doma od šole: _____ km oziroma _____ minut pot.
Ali je šolar opravil Kolesarski izpit: _____ DA NE

Prihodi
Povprečna ura prihoda v šolo: _____
Prevladujoč način: _____ PEŠ S KOLESI S Z AVTOMOBIL S AVTOMOBILNE
Morebitno spremembo: SAMOSTOJNO Z BRATOV/SESTRAM Z VESTNIKOV/VESTNICI S TISKAM

Odhodi
Povprečna ura odhoda iz šole: _____
Prevladujoč način: _____ PEŠ S KOLESI S Z AVTOMOBIL S AVTOMOBILNE
Morebitno spremembo: SAMOSTOJNO Z BRATOV/SESTRAM Z VESTNIKOV/VESTNICI S TISKAM

Shema poti v šolo
Skizma črna predstavlja poravnane poti do šole šole. Z načrtno plavico označite nevarna mesta in jih pomarkirajte s črno piko. Veljamo vam, da v razpisni prilogi k šolskim potovanjem in potovanjem v šolo navedete tudi imena nevarnih mest.

DOI: < _____ >

Majda Vrhovnik | aktvnovslo.si | Podoba nastala od avtorja

- Narišimo diagrame in spremljamo **spremembe** v kazalcih za šolo, posamezne razrede...
- Naj starši in otroci prehodijo pot peš ali jo prekolesarijo skupaj!

Šolski prevozi

- več občin (Slovenj Gradec, Grosuplje, Nova Gorica) se uspešno spopada z organizacijo šolskih prevozov
- če šole izvajajo razpise same, je to lahko dražje kot če bi to delala občina za vse šole
- šole (in občine) naj spremljajo stanje in primerjajo stroške ukrepov s stroški prevozov – npr ureditev pločnika na potezi 4 km omogoči, da otroci hodijo varno v šolo in ne potrebujejo več šolskega prevoza

Preglednica 3: Pregled promocijskih in izobraževalnih ukrepov

Nabor promocijsko-izobraževalnih ukrepov glede na ciljno skupino, izvajalca in primernost ukrepa za podeželski ali mestni šolski okoliš.	CILJNA SKUPINA			IZVAJALEC IN/ALI POBUDNIK			PRIMERNOST UKREPA	
	Učenci	Zaposleni	Starši obiskovalci	Šola	Občina	Država	Mestni š.o.	Podeželski š.o.
Trajnostna mobilnost v pedagoškem procesu	x			x			x	x
Izobraževanje za učitelje in starše	x	x	x	x		x	x	x
Zavihek na spletni strani »Aktivno v šolo«		x	x	x	x		x	x
Trajnostno mobilnost pri organizaciji dogodkov	x	x	x	x	x		x	x
»Zelene srede«, dan za korak, kolo in sopotništvo	x	x	x	x			x	x
Letni servis koles zaposlenih		x		x			x	x
Pešbus in Bicivlak	x		x	x	x		x	x
Prometna kača	x		x	x	x		x	x
Beli zajček	x		x	x	x		x	x
Kolesarski izpit	x			x			x	x
Uvedba prometnega dedka/babice	x			x	x		x	x
Sodelovanje otrok pri pripravi načrta varnih šolskih poti	x			x			x	x

Infrastrukturni ukrepi

TIP UKREPA	OPIS UKREPA	ZAHTEVNOST IZVEDBE	UČINEK
PROMETNI REŽIMI	Cona 30	*	**
	Območje umirjenega prometa	*	***
	Skupen prometni prostor	**	***
	Območje za pešce	*	***
TALNE OZNAČBE	Zožanje voznih pasov in ukinjanje sredinske črte	**	**
	Oznake za souporabo cestišča in prednostno vodenje kolesarjev	*	***
	Kolesarski pasovi in oznake za kolesarje na cestišču	**	**
	Modri pasovi za pešce	**	***
	Optične in zvočne naprave za umirjanje prometa	*	*
FIZIČNI UKREPI	Fizične zožitve cestišč	***	**
	Grbine	*	**
	Križišča z manjšimi zavijalnimi radiji	***	***
	Kolesarske steze po meri kolesarjev	**	***
	Pametni semaforji	**	**

Fizični ukrepi

- zožitve
- grbine
- manjši zavijalni radiji
- kolesarske po meri kolesarjev

Priročnik za urejanje šolskih okolišev po načelih trajnostne mobilnosti

Učinki programa

- 77 učiteljev na seminarjih
- 55 šol v času ETM 2018

- otroci se počutijo bolje
- otroci lažje vstanejo
- otroci so bolj povezani sabo
- učitelji pohvalijo
- manj prometne gneče okrog šole
- občine podpirajo in odpravljajo ovire

Kakšne so izkušnje ?

- potrebna je zelo dobra organizacija
- starši so ključni za spremembe navad
- podpora vodstva šole je zelo pomembna
- učiteljice in učitelji koordinatorji opravijo najpomembnejše delo
- podpora občine ima posebno težo
- mreža prostovoljcev je potrebna

Pred nami je obdobje, ugodno za aktivno pot v šolo.

Dragi starši, Pred nami je idealni letni čas, da vzpodbudite svojega otroka k samostojni poti v šolo. Tako mu boste pomagali na poti v samostojnost, sami pa boste razbremenjeni skrbi in prevozov.

Samostojni šolar je ponos vsakega starša.

Pomembno vlogo pri osamosvajanju imamo starši - večkrat, ko otroka spremljamo na aktivnih poteh v šolo, bolj in prej se bo znal varno vključevati v življenje naše skupnosti. Po opravljenem kolesarskem izpitu je vaš otrok tudi formalno opremljen z vsemi potrebnimi znanji o prometu.

Aktivna pot v šolo zelo dobro vpliva na zdravje vašega šolarja.

Redna aktivnost in stik z svežim zrakom povečujeta odpornost, skrbita za telesno vzdržljivost in zmanjšujeta možnost pojave zdravstvenih težav. Po drugi strani je sedeč življenjski stil eden glavnih virov zdravstvenih težav tudi pri otrocih.

Pot v šolo je sprostitve in priložnost za zabavno druženje.

Šolarji so nam povedali, da radi samostojno hodijo v šolo, saj jih to sprošča in povezuje z vrstniki. Radi imajo stik z okolico, v kateri živijo in radi odkrivajo svet na svoj način. Aktivna pot v šolo jih zabava in sprošča hkrati.

S pešačenjem in kolesarjenjem zmanjšujemo onesnaženje v našem kraju in v neposredni okolici šole.

Prevozi v in iz šole so pomemben vir onesnaženja. Z aktivno potjo v šolo vsak šolar prispeva svoj delež k manjšim obremenitvam okolja, hkrati pa s tem sam odkriva načine za bolj trajnostne načine potovanja.

aktivnovsolo.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Hvala za pozornost.

IPOP Inštitut
za politike prostora
Institute
for Spatial Policies

DÓBER TEK
Slovenija

Nacionalni program o prehrani in telesni
dejavnosti za zdravje 2015–2025

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Maja Simoneti | Inštitut za politike prostora | Tržaška 2 | 1000 Ljubljana

www.ipop.si www.aktivnovsolo.si

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

www.zrss.si